

**ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ПРЕДУЧИЛИЩНО И НАЧАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ“**

**КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА
НА СПЕЦИАЛНОСТ
ПРЕДУЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА**

Област на висше образование:	1. Педагогически науки
Професионално направление:	1.2. Педагогика
Образователно-квалификационна степен:	бакалавър
Професионална квалификация:	детски учител

Квалификационната характеристика на специалиста, завършил специалност „Предучилищна педагогика“ в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, както и учебният план, осигуряващ неговата подготовка, са съобразени със Закона за висше образование/ ДВ. бр.112 от 27 Декември 1995 г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 29 Март 2024 г., Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ /ДВ бр. 76 от 06.08.2002, изм. ДВ бр. 79 от 05.09.2003/, с Наредбата за държавните изисквания за придобиване на проф. квалификация „Учител“/ДВ, бр.89/11.11.2016 г.; изм. и доп. ДВ. бр.10 от 5 февруари 2021 г., Националната класификация на професиите и длъжностите 2011, утвърдена със Заповед № РД 01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика и Наредба № 15 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти /ДВ. бр.61 от 02.08.2019 г., в сила от 22.08.2019 г., изм. и доп. ДВ. бр. 101 от 27.11.2020 г./ , изм. и доп. ДВ. бр.80 от 24.09.2021 г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 05.07.2022 г., изм. ДВ. бр.67 от 9 август 2024г. за изискванията

<i>Квалификационна характеристика на специалност Предучилищна педагогика</i>	<i>на</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 1 от 6</i>
--	-----------	------------------	-------------------	----------------------	--------------------

за заемане на длъжността „учител”, съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност както и с Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

I. ЦЕЛИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Специалността „Предучилищна педагогика” има за цел да подготви бакалаври – професионално компетентни педагогически и управленски кадри за предучилищното образование и детските ясли и детските градини, способни да организират и управляват ефективен образователен процес и да създават благоприятни условия в детските заведения за успешно развитие на децата от ранна и предучилищна възраст.

Това определя насочеността на обучението на студентите в ОКС „бакалавър” към:

- Получаване на задълбочена подготовка в сферата на педагогиката и предучилищното образование;
- Усвояване на комуникативно-експресивни и практически умения за учебна и възпитателна реализация;
- Проявяване на професионална компетентност за успешно прилагане на придобитите теоретични знания от областта на методиката в следните образователни направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, физическа култура и конструиране и технологии;

Обучението и квалифицираната подготовка на завършилите специалност Предучилищна педагогика се постига в рамките на общотеоретичната, специализиращата и практическата подготовка чрез задължителните, избираемите, факултативните дисциплини и практическо обучение по време на следването.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

1. Компетентности на завършилите студенти образователно-квалификационна степен „бакалавър”

Обучението на бъдещия детски учител е насочено към формиране на интелектуално-познавателна, мотивационно-ценностна, педагого-комуникативна и действено-практическа компетентност. Обучението осигурява придобиването на компетентности, необходими за упражняване на учителската професия, обособени в следните групи:

1. **Образователна среда** – компетентности, свързани с професионално-педагогическата, в т. ч. методическата подготовка на детския учител за прилагане на знания, умения и отношения, които допринасят за организиране и управление на образователната среда чрез взаимодействие между отделните образователни направления и образователни ядра по начин, който най-ефективно подпомага игровото взаимодействие и създава условия на всяко дете за активно участие във всички дейности;

2. **Педагогическо взаимодействие с децата** – компетентности, свързани с професионално-педагогическата и професионално-психологическата подготовка на

<i>Квалификационна характеристика на специалност Предучилищна педагогика</i>	<i>на</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 2 от 6</i>
--	-----------	------------------	-------------------	----------------------	--------------------

детския учител за прилагане на знания, умения и отношения по посока цялостното (холистичното) развитие и индивидуално общуване с детската личност, имайки предвид нейните индивидуални потребности и потенциал в процеса на игровото взаимодействие;

3. Лидерство – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка по посока развитие на учителя като лидер в активно сътрудничество с децата в групата в детската градина или училището, да създава и утвърждава развиващи цели и високи, но реалистични очаквания по отношение на техните личностни постижения;

4. Работа с родителите и семейната общност – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на учителя за прилагане на знания, умения и отношения за изграждане на партньорства с родителите и семейната общност за осигуряване на оптимална подкрепа на всяко дете;

5. Възпитателна работа – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на учителя в областта на теорията и методиката на възпитанието за прилагане на знания, умения и отношения, които формират ценностната система на детската личност.

6. Работа в мултикултурна и приобщаваща среда – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на детския учител в областта на приобщаващото, интеркултурното и гражданското образование за прилагане на знания, умения и отношения, които подкрепят реализирането на правата на детето и приобщаващото образование.

2. Област и обхват на знанията

Завършилите ОКС „бакалавър”, специалност Предучилищна педагогика трябва да притежават интегративни и интердисциплинарни знания, свързани с:

- специфики на организацията на педагогическото взаимодействие;
- организиране на педагогическа ситуация, протичаща под формата на игра и ученето чрез игра;
- методи, стратегии на преподаване в педагогическо взаимодействие, методически интегрирани междупредметни връзки с другите образователни направления;
- развитие на дигитални и медийни компетентности за разработване на дигитални ресурси за работа с децата; трансформиране и използване на дигитални ресурси и устройства в педагогическото взаимодействие;
- програмната система в детската ясла и градина;
- задължителна документация в образователната институция и стратегически документи, свързани с дейността на институцията;
- структуриране на приобщаваща и подкрепяща среда в детската градина и възможности за съвместно преподаване с ресурсен учител, логопед, слухов рехабилитатор или психолог при провеждане на педагогическа ситуация;
- индивидуални особености на всяко дете и общуване по начин, съответстващ на неговите потребности и степен на развитие;
- образователен процес, базиран върху придобиване на ключови компетентности от децата;
- когнитивно, двигателно, емоционално и физическо развитие на децата;
- езиковото и речевото развитие на децата в предучилищна възраст;
- педагогически дейности с деца, реализирани извън детската градина или училището;

<i>Квалификационна характеристика на специалност Предучилищна педагогика</i>	<i>на</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 3 от 6</i>
--	-----------	------------------	-------------------	----------------------	--------------------

- основите и технологията на обучението по изкуствата (изобразително изкуство, музика, словесно-изпълнителско и театрално изкуство и др.);
- иновативно личностно ориентирано планиране, организиране и провеждане на образователен процес, базиран върху придобиване на ключови компетентности от децата;
- управлението и организацията на предучилищното образование;
- прилагане на ефективни образователни методи и подходи съобразно индивидуалните потребности на децата;
- опазване на живота и здравето на децата, включително и по време на организираните допълнителни дейности или занимания по интереси и др.

3. Област и обхват на уменията

- оказване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата чрез пълноценно включване в образователната и социалната среда;
- сътрудничество и взаимодействие с децата във възпитателно-образователния процес и всички заинтересовани страни;
- интегриране на дигиталните технологии във възпитателно-образователния процес;
- установяване и проследяване на напредъка за придобиване на ключови компетентности посредством мониторинг и анализ на образователните резултати и формираните компетентности на децата;
- създаване, водене и съхраняване на задължителната учебна документация;
- провеждане на личностноориентирано общуване и взаимодействие с децата, консултиране на родители и подкрепа на индивидуалното развитие на децата;
- създаване и подкрепа на индивидуалната и груповата идентичност;
- възпитаване на институционална и личностна култура, ориентирана към толерантност, сътрудничество и взаимопомощ;
- провеждане и участие в изследователска дейност в областта на предучилищното и др.
- култура на общуване, спазване на общочовешките ценности и етичните норми.

4. Област и обхват на компетентностите:

Лични компетенции/качества:

- Професионална мотивираност и отношение към бъдещата професия и реализация;
- Изградено умение за самостоятелно учене, по-нататъшно самообучение и професионално усъвършенстване;
- Развити аналитично мислене, критична оценъчност, бърза ориентация, съобразителност, находчивост, предвидливост, решителност
- Формирана култура на общуване при спазване на общочовешките ценности и етичния кодекс за работа с деца и етичния кодекс на образователната общност
- Изградена култура за работа в екип и спазване на професионална етика
- Ерудираност (обща и специална култура), индивидуална интелигентност, социална интелигентност, емоционална интелигентност, психична устойчивост
- Креативност, иновативност, изобретателност, инициативност

Квалификационна характеристика на специалност Предучилищна педагогика	на	Издание 1	Редакция 1	10.03.2025 г.	стр. 4 от 6
---	----	-----------	------------	---------------	-------------

- Организираност, самодисциплинираност, критичност, адаптивност, мобилност

Социални и граждански компетентности:

- Поддържане на професионални взаимоотношения, изградени на основа на общи интереси за работа в екип и професионални мрежи;
- Партньорство с педагогическите специалисти, създаване и поддържане на конструктивни професионални взаимоотношения, методическа и организационна подкрепа
- Взаимодействие с други педагогически специалисти за осигуряване на равни образователни възможности при интеграцията на деца.
- Приобщаване на родителите за постигането на образователните цели;
- Организиране и провеждане на родителски срещи, дейности и мероприятия
- Изпълнение на съвместни инициативи и проекти на институцията с обществения съвет, родителски клуб/актив, настоятелство и други партньорски организации

Професионални компетентности:

- Създаване на педагогически условия за възпитание и обучение на децата;
- Планиране, организиране, провеждане и контролиране на педагогическия процес в детските учреждения;
- Реализиране на съвременни образователни програми и прилагане на съвременни технологии в образователния процес с децата от предучилищна възраст в различни социокултурни условия;
- Реализиране на личностно-ориентиран подход в работата с децата от предучилищна възраст;
- Проектиране на направленията на развитие на личността на детето от предучилищна възраст, т. е. Владее на основните тенденции и направления в личностното развитие на детето в съответствие с възрастовите и индивидуални особености;
- Провеждане на психолого-педагогическа диагностика на децата от предучилищна възраст;
- Планиране и организиране на различни форми на взаимодействие със семейството, социалните партньори и неправителствените организации;
- Интегриране на знания и умения в практически опит; адекватно адаптиране на професионалната компетентност към изменящите се условия на труд;
- Демонстриране на мотивационно-ценностна ориентация, адекватна на конкретната социална среда и съобразена със спецификата на регионалната мултикултурна и мултиетническа ситуация;
- Прилагане на познания и компетенции от различни зони на обществения живот в работата с деца и при работа в екип;
- Ефективно взаимодействие с родителите и представителите на семейната общност при отчитане на спецификата и разнообразието от семейни модели.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността „Предучилищна педагогика”, ОКС „бакалавър” получават педагогическа подготовка за работа в детски и социално-педагогически учебни

Квалификационна характеристика на специалност Предучилищна педагогика	на	Издание 1	Редакция 1	10.03.2025 г.	стр. 5 от 6
---	----	-----------	------------	---------------	-------------

заведения. Могат да извършват образователни, възпитателни, консултативни, организационни и управленски дейности, да бъдат назначавани и да работят на следните длъжности (съобразно Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България 2011):

1. Педагог в детска ясла – 23596012
2. Учител в детска градина – 23425002
3. Учител в подготвителна група/подготвителен клас в училище – 23425010
4. Учител в група за предучилищно образование в специално училище – 23525024
5. Директор на предучилищно заведение – 13415002, 13456004
6. Възпитател в домове за деца – 23596008
7. Консултант-експерт в институции, работещи с деца от предучилищна възраст – 26356019
8. Специалист в детски отдел и институция за масова и художествена комуникация – 24246002
9. Образователен медиатор – 53123004
10. Преподавател в детски школи и центрове за работа с деца

IV. ИЗИСКАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОКС „БАКАЛАВЪР” ПО СПЕЦИАЛНОСТ „ПРЕДУЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА”

Бакалавърската степен се придобива след четири годишен курс /8 семестъра и 240 кредита/ в редовна форма на обучение, съгласно приложения Учебен план.

Дипломирането се осъществява в два варианта:

Първи вариант:

1. Държавен практико-приложен изпит по предучилищна педагогика – 10 кредита;
2. Двуконпонентен държавен изпит (писмен по педагогика и психология, усетен по изучаваните методики) – 10 кредита.

Втори вариант:

1. Държавен практико-приложен изпит по предучилищна педагогика – 10 кредита;
2. Защита на дипломна работа – 10 кредита.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Да продължи образованието си в образователно-квалификационна степен „магистър” и „доктор”.
2. Да получи второ висше образование.
3. Да участва в различни форми на продължаващо обучение през целия си живот.

<i>Квалификационна характеристика на специалност Предучилищна педагогика</i>	<i>на</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 6 от 6</i>
--	-----------	------------------	-------------------	----------------------	--------------------